

DAT EEN Pool wat Nederlands wil leren, is niet zo vreemd. Zonder hem gereken onze bordjes op restaurant en thuis niet gevuld en blijven de confituurpoten leeg. De kosteres van mijn parochiekerk is Poolse en spreekt voortreffelijk Nederlands. Bij de Brico is de voertaal Pools, dus je kunt je hier zonder taalkennis prima redden, we zijn allemaal katholiek ten slotte. Nederlands *studenten*, dat is toch wat anders, zou je denken. Maar zo denken ze er in Polen helemaal niet over. Daar hebben ze geen last van ons calimero-complex.

Peter de Grote

„Alleen al in Europa spreken twintig miljoen mensen Nederlands. Dat is meer volk dan heel Scandinavië bij elkaar, en het is – na het Engels en Duits – wel de derde Germaanse taal”, klinkt het. Voor deze Polen is het Nederlands een zeer interessant vehikel tot een brede waaier van cultuur, zoals de Russische tsaar Peter de Grote de taal wilde leren om maritieme kennis te verwerven en daartoe naar Amsterdam en Antwerpen reisde. Polen heeft met Danzig via de Hanze vanouds banden gehad met de Lage Landen, zo vreemd is de belangstelling dus eigenlijk niet eens.

De vakgroep beroept zich op een lange geschiedenis: in 1805 verscheen de eerste vertaling in het Pools van een Nederlandstalig werk, *Het Journaal van Bontekoe*. In 1830 publiceerde Heinrich August Hoffmann von Fallersleben er zijn *Horae Belgicae*. Al bijna vijftig jaar kan men in Wroclaw Nederlands leren, maar het is pas sinds de oprichting van de vakgroep in 1975 dat docenten en studenten deelnemen aan stages en taalcurricula in Nederland en Vlaanderen.

Tijdens een ontmoeting met docenten en studenten in Wroclaw (voorheen Breslau) valt het op hoe vlekkeloos hun Nederlands is, accentloos zelfs, met enkel bij een eigenaam een verkeerde klemtoon. Deze jonge mensen zijn het levende bewijs van de juistheid van Letermes uitdaging aan de Walen. Zelfs West-Vlamingen of pakweg Antwerpenaren kunnen in Wroclaw nog bijleren. Maar wat grappig is: ook al zijn de meeste studenten al eens in Nederland of Vlaanderen geweest en lezen ze wel eens een krant op het internet, voor hen lijkt het Nederlands een puur academische kwestie.

Max Havelaar

Ze verrichten studies in zeventiende-eeuwse literatuur en doen navorsingen naar achttiende-eeuwse schrijfsters. Ze praten met groot gemak over mensen die wij niet eens kennen. Het hoofd van de vakgroep, professor Stefan Kiedron, ziet de stijgende verbaazing en rept zich te zeggen, dat zonder de Max Havelaar er niemand afstudeert. Hij wil niet de indruk wekken dat de studenten boekenwormen zijn, daarvoor zijn er teveel uitwisselingen en stages, en ook de ondersteuning

Studenten en docenten onder de landkaarten van hun geliefde taalgebieden. © Bart Makken

Wenken uit Wroclaw

De studie Nederlands aan de universiteit van Wroclaw in Polen is razend populair.

Twintig studenten kunnen er jaarlijks geplaatst worden, er melden zich vierhonderd

aan. De leerstoel bestaat ruim dertig jaar, de neerlandistiek is er zo oud als België. Het

is wonderbaarlijk om in Wroclaw de professor te horen verklaren dat hij flamingant is.

De voorpost is beter bezield dan onze eigen hoofdsteden.

Bart Makken

Bubbeltjes bruisen in Breslau (Wroclaw). © Bart Makken

vanuit het Centrum voor Cultuur van de Lage Landen, dat een breed spectrum aan cultuuruitingen aanbiedt.

Eens dat gezegd, neemt de geestdrift toe en komen de verhalen los. „De vertoning van de Nederlandse speelfilm *Minoes*, naar een kinderboek van Annie M.G. Schmidt, was een feest”, herinnert zich de één. „Ik heb auteur Toon Tellegen op mijn kinderen losgelaten, die vonden hem makkelijk om te lezen en niet eens specifiek voor kinderen.” Ook in het Pools doen sommige zaken het goed: weliswaar vertaald, smullen kinderen ook hier van *Jip en Janneke*. Dat doet denken aan een Iraanse schrijver in Nederland, die zich de taal heeft eigen gemaakt dankzij Annie M.G. Schmidt...

Voortrekkersrol

Momenteel studeren meer dan tweehonderd mensen Nederlandse filologie in Wroclaw, en men zou het twintigvoudige kunnen hebben gezien de belangstelling. „Dat kost geld en ruimte en we hebben geen van beide”, voegt Edward Skubisz toe, een Bredase Pool. Er is samenwerking met Nederlandse en Vlaamse universiteiten, de Taalunie kijkt ook niet geheel werkeloos toe, maar het aantal stageplaatsen mocht groter zijn. De vakgroep zou graag meer gelegenheid hebben bij universiteiten, instellingen en bedrijven.

Ze zijn zeker niet wereldvreemd, verzekert Stefan Kiedron. „De meeste studenten doen bovendien Engels of Duits, kunstgeschiedenis, politieke wetenschappen, maar ook wiskunde of economie.” De Kamer van Koophandel van Halle-Vilvoorde heeft zo'n voortrekkersrol in het bieden van beroepsstages bij Vlaamse firma's, maar dat voorbeeld kreeg nog onvoldoende navolging, denkbaar vanwege onbekendheid. Welk bedrijf zou op het idee komen om in Wroclaw te informeren of ze daar een goede gast hebben rondlopen?

Met vijftien docenten, hoogleraren inclusief, is de vakgroep Nederlands in Wroclaw de grootste van Polen. De bibliotheek is de best uitgeruste van het land, met boeken en tijdschriften uit Nederland en Vlaanderen, maar ook uit gebieden waarvoor zij zich niet hoeven te schamen: Zuid-Afrika, Indonesië, Congo en Suriname. Cultuurrelativisme staat niet op het curriculum, dat kan hun inbreng in jumelages alleen maar versterken. Zoals ze zelf zeggen: „In contacten met een andere natie is het goed om zijn eigen cultuur, geschiedenis en taal te kennen.”

Stefan Kiedron ziet het beeldend voor zich: „Als een gesprek niet goed wil verlopen, wanneer er een conflict in de lucht hangt, dan klaart toch de hemel op als je opeens *Sinterklaas kapoentje* gaat zingen? Of een spreekwoord kent dat de situatie kan redden? Een studie Nederlands biedt inzicht in de verschillende benaderingen van de realiteit door een Nederlander, een Vlaming en een Pool.” Nimmer heb ik iemand zo frank en vrij horen zeggen dat hij een flamingant is. Hij laat u vriendelijk groeten.